

A9-0174/2023

2.5.2023

JELENTÉS

a Bizottság Koszovóról szóló, 2022. évi jelentéséről
(2022/2201(INI))

Külügyi Bizottság

Előadó: Viola von Cramon-Taubadel

TARTALOM

	Oldal
AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY	3
INFORMÁCIÓ AZ ILLETÉKES BIZOTTSÁG ÁLTALI ELFOGADÁSRÓL	25
AZ ILLETÉKES BIZOTTSÁG NÉV SZERINTI ZÁRÓSZAVAZÁSA	26

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY

a Bizottság Koszovóról szóló, 2022. évi jelentéséről (2022/2201(INI))

Az Európai Parlament,

- tekintettel az egyrészt az Európai Unió és az Európai Atomenergia-közösség, másrészt Koszovó közötti stabilizációs és társulási megállapodásra¹, amely 2016. április 1-jén lépett hatályba,
- tekintettel az Európai Unió és Koszovó közötti, Koszovó uniós programokban való részvételére vonatkozó általános alapelvekről szóló, 2017. augusztus 1-jén hatályba lépett keretmegállapodásra²,
- tekintettel az Európai Tanács 2003. június 19–20-án, Szalonikiben tartott ülésének elnökségi következtetéseire,
- tekintettel a 2018. május 17-i EU–Nyugat-Balkán csúcstalálkozón elfogadott szófiai nyilatkozatra,
- tekintettel a 2020. május 6-i EU–Nyugat-Balkán csúcstalálkozón elfogadott zágrábi nyilatkozatra,
- tekintettel a 2021. október 6-i EU–Nyugat-Balkán csúcstalálkozón elfogadott brdói nyilatkozatra,
- tekintettel a 2022. december 6-i EU–Nyugat-Balkán csúcstalálkozón elfogadott tiranai nyilatkozatra,
- tekintettel a 2014. augusztus 28-án elindított berlini folyamatra és a berlini folyamat keretében 2021. július 5-én tartott nyolcadik csúcstalálkozóra,
- tekintettel a 2020. november 10-i szófiai csúcstalálkozóra, beleértve a közös regionális piacról szóló nyilatkozatot és a Nyugat-Balkánra vonatkozó zöld menetrendről szóló nyilatkozatot,
- tekintettel Koszovó 2022. május 12-i, az Európa Tanácsban való tagság iránti kérelmére,
- tekintettel Koszovó 2022. december 14-i, az Európai Unióhoz való csatlakozás iránti kérelmére,

---

¹ [HL L 71., 2016.3.16., 3. o.](#)

² [HL L 195., 2017.7.27., 3. o.](#)

- tekintettel az Energiaközösség létrehozásáról szóló, 2006. július 20-i szerződésre³ és az Energiaközösséget létrehozó szerződés Európai Közösség általi megkötéséről szóló, 2006. május 29-i tanácsi határozatra⁴,
- tekintettel a Nyugat-Balkán energiabiztonságáról és zöld átállásáról szóló nyilatkozatra, valamint a Nyugat-Balkán berlini folyamatával kapcsolatos csúcstalálkozón 2022. november 3-án elfogadott, a mozgás szabadságáról, valamint a szakmai és felsőfokú képzések elismeréséről szóló megállapodásokra,
- tekintettel az ENSZ Biztonsági Tanácsának 1999. június 10-i 1244. sz. határozatára, a Nemzetközi Bíróság (NB) Koszovó függetlensége egyoldalú kinyilvánításának a nemzetközi joggal való összhangjáról szóló, 2010. július 22-i tanácsadó véleményére és az ENSZ Közgyűlésének 2010. szeptember 9-i 64/298. számú határozatára, amely elismerte az NB véleményének tartalmát, és üdvözölte az Unió készségét a Szerbia és Koszovó közötti párbeszéd elősegítésére,
- tekintettel a Szerbia és Koszovó kormánya közötti kapcsolatok normalizálására vonatkozó alapelvekről szóló, 2013. április 19-i első megállapodásra, a 2015. augusztus 25-i megállapodásokra és az Unió közreműködésével zajló, a kapcsolatok normalizálására irányuló párbeszédre,
- tekintettel a Szerbia és Koszovó kormánya közötti, a szabad mozgásról szóló, 2022. augusztus 27-i megállapodásra és a rendszámtáblákról szóló, 2022. november 23-i megállapodásra, valamint az energiaügyi megállapodások végrehajtási ütemtervére, az Unió közvetítésével zajló, 2022. június 21-i párbeszéd keretében,
- tekintettel az Európai Unió koszovói jogállamiság-missziójáról (EULEX KOSZOVÓ) szóló 2008/124/KKBP együttes fellépés módosításáról szóló, 2021. június 3-i (KKBP) 2021/904 tanácsi határozatra⁵, amely a misszió megbízatását 2023. június 14-ig meghosszabbította,
- tekintettel „A csatlakozási folyamat előmozdítása – Hiteles uniós perspektíva a Nyugat-Balkán számára” című, 2020. február 5-i bizottsági közleményre (COM(2020)0057),
- tekintettel az Előcsatlakozási Támogatási Eszköz (IPA III) létrehozásáról szóló, 2021. szeptember 15-i (EU) 2021/1529 európai parlamenti és tanácsi rendeletre⁶,
- tekintettel „A Nyugat-Balkánra vonatkozó gazdaságélénkítési és beruházási terv” című, 2020. október 6-i bizottsági közleményre (COM(2020)0641), valamint a Nyugat-Balkánra vonatkozó zöld menetrend végrehajtásával kapcsolatos iránymutatásokról szóló, 2020. október 6-i bizottsági szolgálati munkadokumentumra (SWD(2020)0223),
- tekintettel a Koszovó 2022–2024 közötti gazdasági reformprogramjáról szóló, 2022. április 27-i bizottsági értékelésre (SWD(2022)0126), továbbá az EU, valamint a

---

³ HL L 198., 2006.7.20., 18. o.

⁴ HL L 198., 2006.7.20., 15. o.

⁵ [HL L 197., 2021.6.4., 114. o.](#)

⁶ [HL L 330., 2021.9.20., 1. o.](#)

Nyugat-Balkán és Törökország közötti gazdasági és pénzügyi párbeszéd keretében a Tanács által 2022. május 24-én elfogadott együttes következtetésekre,

- tekintettel a „2022. évi közlemény az EU bővítési politikájáról” című, 2022. október 12-i bizottsági közleményre (COM(2022)0528) és az azt kísérő, „2022. évi jelentés Koszovóról” című bizottsági szolgálati munkadokumentumra (SWD(2022)0334),
- tekintettel „A Covid19 leküzdése és a világvármányt követő helyreállítás során a Nyugat-Balkánnak nyújtott támogatás” című, 2020. április 29-i bizottsági közleményre (COM(2020)0315),
- tekintettel a külső határok átlépésekor vízumkötelezettség alá eső, illetve az e kötelezettség alól mentes harmadik országbeli állampolgárok országainak felsorolásáról szóló 539/2001/EK rendelet módosításáról (Koszovó) szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló, 2016. május 4-i bizottsági javaslatra (COM(2016)0277), valamint a bizottsági javaslattal kapcsolatban 2019. március 28-án első olvasatban elfogadott álláspontjára⁷,
- tekintettel az Európai Unió választási megfigyelő missziójának a Koszovóban 2021-ben megtartott helyhatósági választásokról szóló zárójelentésére,
- tekintettel az EU–Koszovó Stabilizációs és Társulási Tanács 2021. december 7-i, Brüsszelben tartott negyedik ülésére,
- tekintettel a bővítésről, valamint a stabilizációs és társulási folyamatról szóló 2022. december 13-i tanácsi következtetésekre, különös tekintettel arra, hogy a Tanács támogatja a Koszovóra vonatkozó vízumliberalizációt,
- tekintettel az Európai Számvevőszék 01/2022. számú, „A nyugat-balkáni országok jogállamiságához nyújtott uniós támogatás: a törekvések ellenére nem szűntek meg egyes alapvető problémák” című, 2022. január 10-i különjelentésére,
- tekintettel az Európai Számvevőszék „Az Uniót érintő dezinformáció: korlátozottan, de továbbra is árt” című, 2021. június 3-i 09/2021. számú különjelentésére,
- tekintettel az Európa Tanács emberi jogi biztosa, Dunja Mijatović 2022. május 30. és június 3. között Koszovóban tett látogatását követő memorandumra⁸,
- tekintettel a Koszovóról szóló korábbi állásfoglalásaira,
- tekintettel a 2020. évi csúcstalálkozót követően a Tanácshoz, a Bizottsághoz és a Bizottság alelnökéhez/az Unió kül- és biztonságpolitikai főképviselőjéhez intézett, a Nyugat-Balkánra vonatkozó, 2020. június 19-i ajánlására⁹,

---

⁷ [HL C 108., 2021.3.26., 877. o.](#)

⁸ <https://rm.coe.int/1680a88e42>.

⁹ [HL C 362., 2021.9.8., 129. o.](#)

- tekintettel a Bizottság Koszovóról szóló 2021. évi jelentéséről szóló, 2022. július 6-i állásfoglalására¹⁰,
  - tekintettel a nyugat-balkáni szervezett bűnözés elleni küzdelem területén folytatott együttműködésről szóló, 2021. december 15-i állásfoglalására¹¹,
  - tekintettel az Európai Tanács Ukrajnáról, Ukrajna, a Moldovai Köztársaság és Grúzia tagsági kérelméről, a Nyugat-Balkánról és a külkapcsolatokról szóló, 2022. június 23-i és 24-i következtetéseire,
  - tekintettel az EU–Koszovó Stabilizációs és Társulási Parlamenti Bizottság 2022. november 3-án és 4-én tartott kilencedik ülésén elfogadott nyilatkozatra és ajánlásokra,
  - tekintettel az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet koszovói missziójának „A kulturális örökség védelme Koszovóban” című, 2022 júliusában közzétett jelentésére,
  - tekintettel a Transparency International által 2023. január 31-én közzétett 2022. évi globális korrupcióérzékelési indexre,
  - tekintettel a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezményre,
  - tekintettel az Európai Parlament és a nyugat-balkáni parlamentek elnökeinek az Európai Parlament elnöke által a nyugat-balkáni parlamentek vezetőivel közösen kezdeményezett, 2021. június 28-i második csúcstalálkozóján megfogalmazott közös nyilatkozatra,
  - tekintettel a Tanácshoz, a Bizottsághoz és a Bizottság alelnökéhez/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselejéhez intézett, az új uniós bővítési stratégiára vonatkozó, 2022. november 23-i ajánlására¹²,
  - tekintettel eljárási szabályzata 54. cikkére,
  - tekintettel a Külügyi Bizottság jelentésére (A9-0174/2023),
- A. mivel a bővítés történelmileg az EU egyik leghatékonyabb külpolitikai eszköze, az alapvető reformok ösztönzése és bátorítása szempontjából – többek között a jogállamiság területén – az EU egyik legsikeresebb politikája, valamint az egész kontinensre kiterjedő, tartós békét, stabilitást és biztonságot célzó geostratégiai befektetés;
- B. mivel az elmúlt években jelentősen csökkent a bővítés hatékonysága, mivel az EU nem tartotta be ígéreteit, valamint a bővítési országok egyes politikai vezetői részéről hiányzott az alapvető reformok előmozdítására irányuló valódi politikai akarat;
- C. mivel az Unió 20 évvel ezelőtt Thesszalonikiben, de nemrég a tiranai csúcstalálkozón is teljes mértékben elkötelezte magát a nyugat-balkáni hatoknak nyújtandó tagság mellett,

¹⁰ Elfogadott szövegek, P9_TA(2022)0285.

¹¹ [HL C 251., 2022.6.30., 87. o.](#)

¹² Elfogadott szövegek, P9_TA(2022)0406.

és gyorsított csatlakozási folyamatra szólított fel; mivel az uniós bővítési politika hitelességének hiánya az elmúlt néhány évben táptalajt teremtett a rosszindulatú harmadik szereplők, különösen Oroszország és Kína számára a nyugat-balkáni régióban;

- D. mivel minden olyan országot, amely tagállammá kíván válni, saját előrehaladása és érdemei alapján fogják megítélni a teljesítés, a végrehajtás, valamint a kritériumok és a közös európai értékek betartása tekintetében;
- E. mivel a keleti partnerség országainak uniós tagság iránti kérelme új lendületet adott a bővítésnek, ami arra készítette az Uniót, hogy felgyorsítsa a Nyugat-Balkánnal kapcsolatos ígérek régóta esedékes teljesítését, és döntést hozzon az Észak-Macedóniával és Albániával folytatandó csatlakozási tárgyalások megkezdéséről, valamint a tagjelölt státusz Bosznia-Hercegovina részére történő megadásáról;
- F. mivel a nyugat-balkáni országok jövőjét az Európai Unió jelenti;
- G. mivel a közelmúltbeli fejlemények – különösen az Ukrajna elleni orosz agresszív háború – rávilágítottak, hogy a bővítés elmaradása hatalmas stratégiai költségekkel jár, és alááshatja kontinensünk biztonságát és stabilitását;
- H. mivel a nyugat-balkáni régió néhány országa rendkívül sebezhető a destabilizációval szemben, amit harmadik országok kihasználnak, és ez sok bővítési országban már jelenleg is zajlik; mivel a Nyugat-Balkán stabilitása, biztonsága és demokratikus rezilienciája elválaszthatatlanul összekapcsolódik az EU saját biztonságával, stabilitásával és demokratikus rezilienciájával;
- I. mivel valamennyi tagállam és a bővítési országok politikai vezetőinek konkrét lépésekkel és előrehaladással kell bizonyítaniuk a bővítés iránti valódi elkötelezettségüket, biztosítva annak folytonosságát, következetességét, hitelességét és hatását;
- J. mivel az EU Koszovó legjelentősebb pénzügyi támogatója, nevezetesen az Előcsatlakozási Támogatási Eszközből, amely 2007-es létrehozása óta több mint 1,2 milliárd eurót biztosított;
- K. mivel az Európai Unió Koszovó legjelentősebb adományozója, kereskedelmi partnere és befektetője; mivel az EU támogatja Koszovó európai integráció iránti elkötelezettségét, különösen az IPA III, a Nyugat-Balkánra vonatkozó gazdasági terv és a makroszintű pénzügyi támogatás révén;

Az uniós csatlakozás iránti elkötelezettség

1. üdvözli Koszovó uniós tagság iránti kérelmét, amely polgárai folyamatos Európa-párti irányultságát, a pártok között az uniós integrációval kapcsolatban kialakult elsőpró konszenzust, valamint egyértelmű geopolitikai stratégiai választását tükrözi; felhívja a tagállamokat, hogy bízzák meg a Bizottságot azzal, hogy további késedelem nélkül mutassa be a kérdőívet, és készítsen véleményt az ország kérelmének megalapozottságáról; felhívja az európai intézményeket, hogy nyújtsanak intézményi támogatást a koszovói polgárok mindennapi életét javító reformokhoz;

2. üdvözli a Koszovó uniós tagság iránti kérelmét támogató nyilatkozatokat, amelyeket Ausztria, Horvátország, Csehország, Észtország, Finnország, Németország, Olaszország, Litvánia, Hollandia és Svédország kormányzati képviselői tettek;
3. üdvözli a koszovói polgárok számára biztosítandó vízumliberalizációról szóló, régóta várt megállapodást, amelynek hatályba lépése legkésőbb 2024. január 1-jén esedékes; sürgeti a Bizottságot és a Tanácsot, hogy kerüljék el a további késedelmeket; megismétli, hogy az Európai Parlament több ízben felszólította a tagállamokat a Tanácsban a megállapodás elfogadására, mivel Koszovó 2018 óta az összes kritériumot teljesíti;
4. sajnálja, hogy a Tanácson belüli, rövidlátást tükröző blokkolás, amelyet egyes tagállamok belső megfontolásai vezérelnek, akadályozza a bővítési politika hitelességét, ellentmondva az érdemeken alapuló megközelítésének, fokozta a lakosság körében az Unióval és Koszovó csatlakozási kilátásaival kapcsolatos pesszimizmust és negatív nézeteket, és csökkentette az Unió politikai befolyását az ország reformjainak támogatása tekintetében, amely problémákat remélhetőleg most le lehet küzdeni; elismerését fejezi ki Koszovónak a korrupció és a szervezett bűnözés elleni küzdelem, valamint a migráció kezelése terén elért eredményeiért;
5. sürgeti azokat a tagállamokat, amelyek még nem ismerték el Koszovót szuverén államként, nevezetesen Spanyolországot, Szlovákiát, Ciprust, Romániát és Görögországot, hogy ezt haladéktalanul tegyék meg, és ezáltal tegyék lehetővé számára, hogy a tagjelölt országokkal azonos feltételek mellett folytathassa útját Európa felé; hangsúlyozza azzal kapcsolatos aggodalmát, hogy egyes tagállamok intézményi eszközöket használnak az integráció előrehaladásának megnehezítésére a régióban, többek között Koszovó esetében;
6. emlékeztet azon álláspontjára, hogy a Koszovói Köztársaság függetlensége visszafordíthatatlan; üdvözli, hogy Izrael 2020. szeptember 4-én elismerte Koszovót; ösztönzi azokat a Koszovót független államként elismerő országokat, amelyek még nem alakítottak ki diplomáciai kapcsolatokat, hogy ezt tegyék meg;
7. üdvözli a politikai stabilitás 2021-es választásokat követő, eddigi leghosszabb időszakát, és arra ösztönzi Koszovót, hogy tegyen további erőfeszítéseket az Európa felé vezető úton jelentkező kihívások kezelésére; hangsúlyozza, hogy a csatlakozási folyamat üteme a jogállamiság és az alapvető jogok terén elért haladástól, valamint a Szerbiával való kapcsolatok kölcsönös elismerésen alapuló normalizálásától függ;
8. üdvözli Koszovónak az EU kül- és biztonságpolitikájához való, folyamatban lévő igazodását, különösen Oroszország Ukrajna elleni agresszív háborújának határozott elítélését, valamint az Oroszországgal és Belarusszal szembeni uniós korlátozó intézkedések végrehajtását, ami megerősíti az uniós integráció iránti egyértelmű és folyamatos elkötelezettségét, és megbízható, értékes partnerként szilárdan beágyazza az országot a transzatlanti szövetségbe;
9. elismerését fejezi ki Koszovónak vízumrendszerének az ukrán állampolgárokra vonatkozó felfüggesztéséért, a háború elől menekülő ukrán és afgán menekültek befogadásáért, valamint az ezen országok újságíróinak szóló külön program bevezetéséért;

10. megismétli, hogy teljes mértékben támogatja Koszovó európai tanácsi tagság iránti kérelmét, az ország arra irányuló tervét, hogy csatlakozik a NATO „Partnerség a Békéért” programjához, valamint a más nemzetközi szervezetekhez, például az Interpolhoz való csatlakozásra irányuló kérelmeit; felhívja a szervezeteket és a tagállamokat, hogy ne akadályozzák, illetve proaktívan támogassák Koszovó vonatkozó kérelmeit; megismétli, hogy az euroatlanti integráció útja a stabilitás útja, amely a jövőben garantálni fogja Koszovó fejlődését és biztonságát;
11. sajnálja, hogy Koszovó jelenleg az egyetlen európai demokrácia, amely még nem tagja az Európa Tanácsnak; felszólítja a nemzetközi közösséget, hogy gyakoroljon nyomást Szerbiára annak érdekében, hogy az tartózkodjon a szomszédos Koszovó nemzetközi szintértől való elszigetelésére irányuló kísérletektől az ország elismerése elleni kampányolás, illetve az ország nemzetközi szervezetekből való kizárása révén; felszólítja Szerbiát, hogy szüntesse meg Koszovónak az Európa Tanács és más nemzetközi szervezetek tagjává válását ellehetetlenítő blokkoló szavazatát, amely egyébként ellentmondana a Koszovó és Szerbia közötti, a kapcsolatok normalizálásáról szóló 2013. évi megállapodásnak; megjegyzi, hogy a koszovói szerbek számára előnyös lenne Koszovó Európa Tanácsban való tagsága, mivel lehetővé tenné számukra, hogy emberi jogi panaszokat nyújtsanak be az Emberi Jogok Európai Bíróságához;

Demokrácia és jogállamiság

12. elismerését fejezi ki Koszovónak a demokrácia és a jogállamiság megerősítése terén elért eredményeiért, valamint az uniós vonatkozású reformokra vonatkozó fokozott jogalkotási tevékenységéért; megjegyzi, hogy Koszovó jelentős számú reformot hajtott végre, ugyanakkor ismételten hangsúlyozza, hogy a végrehajtás kulcsfontosságú e reformok sikere és a fenntartható haladás szempontjából; felhívja a kormányt, hogy használja ki a stabil parlamenti többséget, és folytassa a szükséges reformok végrehajtására irányuló munkát;
13. üdvözli a II. európai reformprogram prioritásainak végrehajtása terén elért eredményeket; elismerését fejezi ki az uniós vonatkozású reformok végrehajtásához, nyomon követéséhez és az azokról való jelentéstételhez szükséges intézményi kapacitások megerősítésére tett erőfeszítésekért; felszólítja a Bizottságot és az EU koszovói irodáját, hogy erősítsék meg az EU és Koszovó közötti szorosabb partnerség láthatóságának javítására, valamint szerepének, erőfeszítéseinek és előnyeinek előmozdítására irányuló törekvéseiket;
14. üdvözli, hogy Koszovó a 2022. évi World Justice Project Jogállamisági Indexében egymás után második alkalommal lépett előre; megjegyzi, hogy a jelentős javulásokat követően Koszovó a nyugat-balkáni régió legdemokratikusabb országai közé tartozik;
15. megjegyzi, hogy Koszovó a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó új nemzeti fejlesztési stratégia megvalósításának utolsó szakaszában van; üdvözli, hogy az új nemzeti fejlesztési stratégiát a civil társadalom, az üzleti közösség és a fejlesztési partnerek érdekelt feleinek széles körét bevonó, rendkívül inkluzív folyamat keretében dolgozzák ki; megjegyzi, hogy a migrációs stratégia és a külföldiekről szóló tervdokumentum elfogadásával előrelépés történt a belügyek területén;

16. üdvözli a jelentős korrupcióellenes jogszabályok elfogadását, beleértve a korrupció megelőzésével foglalkozó ügynökségről szóló jogszabályt, a vagyona és reprezentációs ajándékokra vonatkozó nyilatkozatról szóló jogszabályt, az új büntetőeljárás törvényt, a bírák és ügyészek fegyelmi felelősségéről szóló jogszabályt és a politikai szervezetek finanszírozásáról szóló jogszabályt, és felszólít e jogszabályok szigorú végrehajtására; hangsúlyozza, hogy folyamatos erőfeszítésekre van szükség a proaktívabb nyomozások, a jogerős bírósági határozatok és a végleges vagyonek Kobzás terén, a magas szinten elkövetett korrupció hatékony kezeléséhez pedig határozott politikai akarat szükséges;
17. elismerését fejezi ki azért, hogy a globális korrupcióérzékelési indexről szóló 2022. évi jelentés szerint Koszovó tovább javította pozícióját, és a régió élvonalába tartozik; rámutat, hogy a korrupció elleni küzdelem valamennyi polgár javát szolgálja;
18. ismételten aggodalmát fejezi ki Koszovó igazságszolgáltatása miatt, amely továbbra sem hatékony, és sebezhető a nemkívánatos beavatkozással szemben; ösztönzi a koszovói hatóságokat, hogy javítsák az igazságszolgáltatási rendszer függetlenségének, hatékonyságának és integritásának biztosítását szolgáló meglévő eszközök végrehajtását, valamint javítsák annak normáit; tudomásul veszi a kormány azon kötelezettségvállalását, hogy az EU-val szoros együttműködésben nyomon követi a Velencei Bizottságnak a bírák és ügyészek átvilágításáról szóló stratégiai dokumentumról szóló véleményét;
19. üdvözli Koszovó 2021–2026 közötti jogállamisági stratégiájának és cselekvési tervének elindítását és folyamatban lévő végrehajtását, amelynek célja az igazságszolgáltatás és az ügyészség függetlenségének, pártatlanságának, integritásának, elszámoltathatóságának, valamint általános kapacitásának megerősítése, különös tekintettel a korrupció és a szervezett bűnözés elleni küzdelemre;
20. aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy az állami főügyész megbízatása tavaly áprilisban lejárt, és sajnálatosnak tartja, hogy nem neveztek ki újat annak ellenére, hogy az ügyészi tanács javaslatot tett egy új jelöltre; sürgeti Koszovó elnökét, hogy döntsön a javasolt jelöltről, mivel ezen státusz betöltetlensége az egyik olyan tényező, amely aláássa a korrupció és a szervezett bűnözés elleni küzdelem eredményeit; tudomásul veszi az ügyészségi rendszert szabályozó jogszabályi keret reformja érdekében a Koszovói Ügyészi Tanácsról szóló törvény módosításával tett lépéseket;
21. sürgeti a kormányt, hogy fokozza a professzionális, politikamentes, sokszínű összetételű és polgárközpontú közszolgálat létrehozására irányuló erőfeszítéseit, amelynek tisztviselőit átlátható és érdemeken alapuló folyamat keretében nevezik ki; sajnálatát fejezi ki az igazságügyi intézményeknek az észak-koszovói szerb nacionalista politikai pártok által ösztönzött bojkottja miatt;
22. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a köztisztviselőkről szóló, újonnan elfogadott törvény és a fizetésekről szóló törvény nem vette figyelembe a nemzetközi szakértők észrevételeit, ami potenciálisan sebezhetővé tette a közszolgálatot az átpolitizálódással szemben; tudomásul veszi az új, integrált közigazgatási reformstratégia és az államháztartási gazdálkodásra vonatkozó stratégia elfogadását; továbbá emlékezteti a kormányt, hogy a reformok sikeres végrehajtásához kulcsfontosságú a megfelelő személyzettel

rendelkező, működőképes és a politikai szinttel megbízhatóan együttműködő közigazgatás;

23. üdvözli a kereskedelmi bíróságról szóló törvény elfogadását és e bíróság létrehozását, ami hozzá fog járulni a kedvező üzleti környezethez és vonzani fogja a beruházásokat; megismétli, hogy Koszovóban lehetőségek rejlenek egy virágzó technológiai ipar kialakítására, tekintettel fiatal népességére és az innováció magas szintjére;
24. megjegyzi, hogy biztosítani kell a többség és az ellenzék közötti konstruktív parlamenti együttműködést; sajnálja, hogy a jogalkotási munkát negatívan érintette a polarizált politikai légkör és a döntéshozatali határozatképeség elérésének nehézségei; felhívja az érdekelt feleket, hogy javítsák a jogalkotási menetrend irányítását, és sürgeti az ellenzék tagjait, hogy hagyjanak fel az ülésekről és szavazástól való távolmaradás gyakorlatával, amely akadályozza a jogszabályok elfogadását; ösztönzi, hogy a kormányzó többség és az ellenzék növelje erőfeszítéseit a nemzetgyűlésnek a konstruktív politikai párbeszéd és konszenzusépítés fórumaként betöltött szerepe megerősítése érdekében, különösen az uniós reformprogramot illetően;
25. felszólítja Koszovót, hogy orvosolja a választási folyamat fennmaradó hiányosságait, és hajtsa végre az uniós választási megfigyelő missziók kapcsolódó ajánlásait; üdvözli egy többpárti ad hoc bizottság létrehozását, amely ezekkel a reformokkal foglalkozik, és fokozott erőfeszítésekre szólít fel az összes régóta esedékes ajánlás megvalósítása érdekében;
26. üdvözli, hogy a szervezett bűnözés elleni nemzetközi és határokon átnyúló együttműködéssel járó sikeres műveletek száma növekedett, de sajnálattal állapítja meg, hogy csak korlátozott előrelépés történt az ilyen esetek kivizsgálása és büntetőeljárás alá vonása terén; aggodalmát fejezi ki a szervezett bűnözés elleni küzdelemmel kapcsolatos, kihívást jelentő helyzet miatt Koszovó északi részén, ahol Milan Radoičić és Zvonko Veselinović bűnszervezetei – amelyek szoros kapcsolatban állnak a Szerbiában kormányon lévő Szerb Progresszív Párttal – továbbra is működnek, és ez negatív hatást gyakorol az északi településeken élő koszovói polgárok életére és jövőbeli kilátásaira;
27. mély aggodalmát fejezi ki a koszovói szerb ellenzéki vezetők, Oliver Ivanović és Dimitrije Janićijević Mitrovicában történt meggyilkolásával kapcsolatos nyomozás és büntetőeljárás hiányosságai miatt; sürgeti a koszovói hatóságokat, hogy fokozzák erőfeszítéseiket ezekben az ügyekben, és tárják fel e gyilkosságok politikai hátterét;
28. aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy továbbra sem hajtják végre a koszovói alkotmánybíróságnak a Visoki Dečani kolostorral kapcsolatos 2016. évi ítéletét; ismételten felszólítja a kormányt, hogy haladéktalanul hajtsa végre az ítéletet, összhangban a jogállamiság és a független igazságszolgáltatás tiszteletben tartása iránti elkötelezettségével; e tekintetben sajnálatát fejezi ki a Visoki Dečani kolostor különleges védőkörzetén keresztül vezető nemzetközi út építésére irányuló folyamatos kísérletek miatt, ami komoly problémákat vet fel a kulturális örökség és a környezet védelme és megőrzése tekintetében, és felszólítja a helyi és nemzeti hatóságokat, hogy véglegesen szüntessék meg az útépitési tervet;

29. aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy egyre több rosszindulatú külföldi beavatkozásra kerül sor több szereplő, különösen Oroszország és Kína által szervezett dezinformációs és félretájékoztatási kampányok formájában; üdvözli a kiberbiztonságról szóló törvénytervezettel kapcsolatos munkát, beleértve az állami kiberbiztonsági hatóság létrehozására irányuló terveket is; felszólítja Koszovót és az EU-t, hogy fokozzák együttműködésüket a demokratikus reziliencia megerősítése, valamint az ország destabilizálására és európai perspektívájának aláásására irányuló dezinformációs kampányok és hibrid fenyegetések elleni átfogó fellépés érdekében, többek között a kiberbiztonság, a kritikus infrastruktúra védelme, valamint az élelmezés- és energiabiztonság területén;
30. felszólítja az Uniót és a nyugat-balkáni országokat, hogy hozzák létre az Európai Ügyészség és a csatlakozásra váró országok közötti hatékony együttműködés keretét; ösztönzi a nyugat-balkáni országokat, hogy mielőbb kössenek kétoldalú munkamegállapodásokat az Európai Ügyészséggel a szoros együttműködés és az uniós forrásokkal való visszaélésekkel kapcsolatos büntetőeljárások megkönnyítése érdekében, többek között azáltal, hogy nemzeti összekötő tisztviselőket rendelnek ki az Európai Ügyészséghez;
31. üdvözli a nyugat-balkáni országok elkötelezettségét a kézi- és könnyűfegyverek tiltott kereskedelme elleni küzdelem iránt, ugyanakkor aggodalmát fejezi ki a koszovói polgárok birtokában lévő kézi- és könnyűfegyverek mennyisége miatt; felszólítja a koszovói hatóságokat, hogy teljesítsék kötelezettségvállalásukat a kézi- és könnyűfegyverek jogellenes birtoklásával és használatával, illetve az ezekkel való illegális kereskedelemmel szembeni fenntartható megoldásról szóló regionális ütemterv végrehajtására vonatkozóan;

Alapvető szabadságok és emberi jogok

32. megállapítja, hogy Koszovó rendelkezik az emberi jogok előmozdításához és védelméhez szükséges intézményi kerettel; hangsúlyozza azonban, hogy Koszovónak nagyobb elkötelezettséget kell tanúsítania az emberi jogok előtérbe helyezése, valamint a jogsértésekért és visszaélésekért való elszámoltathatóság biztosítása és azok megfelelő szankcionálása iránt, a vonatkozó jogszabályok jobb végrehajtása révén;
33. üdvözli Koszovó élénk és plurális médiakörnyezetét, ugyanakkor sajnálatát fejezi ki az oknyomozó újságírókat célzó, gyakran politikai csoportoktól eredő becsmérlő kijelentések és lejárató kampányok miatt; különösen aggódik a véleménynyilvánítás szabadságának hiánya miatt Koszovó északi részén, beleértve az öncenzúrát is; határozottan elítéli a Koszovó északi településein újságírók ellen elkövetett közelmúltbeli támadásokat, valamint felhívja a koszovói rendőrséget és nemzetközi biztonsági erőket, hogy nyújtsanak jobb védelmet az újságíróknak az ország északi részén, a tájékoztatáshoz való jog védelme érdekében;
34. ismételten felszólít a médiaorgánumok pénzügyi fenntarthatóságának és függetlenségének biztosítására irányuló hatékony intézkedések bevezetésére a politikai befolyás megszüntetése érdekében, valamint hogy képessé tegyék őket arra, hogy a közérdeket szolgálják, és ellássák fontos demokratikus szerepüket és feladataikat; a

média függetlenségének és sokszínűségének növelése érdekében nagyobb átláthatóságot és megbízható tájékoztatást kér a média tulajdonviszonyaival kapcsolatban;

35. kéri a kormányt, hogy fokozza együttműködését a civil társadalommal a döntéshozatal terén, valamint használja ki jobban a civil társadalommal való együttműködés kormánytanácsát az együttműködési kapcsolatok kiépítése és a civil társadalom átlátható jogalkotási folyamatba való tényleges bevonása érdekében, már a korai szakasztól kezdve; hangsúlyozza a civil társadalmi szervezetek közfinanszírozásával kapcsolatos elszámoltathatóság és átláthatóság növelésének fontosságát; hangsúlyozza, hogy a civil társadalom létfontosságú a demokrácia és a pluralizmus erősítésében, valamint a jó kormányzás és a társadalmi haladás előmozdításában;
36. határozottan elítéli a nyugat-balkáni országokban a közéleti részvételt akadályozó stratégiai perek növekvő számát, amelyek közül néhányat uniós vállalatok kezdeményeztek, mivel ezek komoly fenyegetést jelentenek a demokráciára és az alapvető jogokra, például a véleménynyilvánítás és a tájékozódás szabadságára nézve, tekintve, hogy az újságírókat és aktivistákat megakadályozhatják abban, illetve büntethetik azért, hogy közérdekű kérdésekben szólalnak fel, ami elrettentő hatást fejt ki a ténylegesen vagy potenciálisan kritikus véleménynyilvánítás tekintetében; felszólítja Koszovót, hogy hozzon megfelelő intézkedéseket, például tegye lehetővé az ilyen perek korai megszüntetését, végezzen figyelemfelhívást a bírák és ügyészek körében, vezessen be intézkedéseket a visszaélések büntetésére, különösen az eljárási költségek megfordítása révén, valamint nyújtson gyakorlati támogatást a perbe vont személyeknek, és felszólítja Koszovó nemzetközi partnereit, hogy támogassák Koszovót ebben a törekvésben;
37. mély aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy Koszovóban 1998 és 2005 között hét szerb és hat koszovói albán újságíró, nevezetesen Afrim Maliqi, Aleksandar Simović, Bardhyl Ajeti, Bekim Kastrati, Đuro Slavuj, Enver Maloku, Shefki Popova, Xhemajl Mustafa, Ljubomir Knežević, Marjan Melonaši, Milo Buljević, Momir Stokuća és Ranko Perenić meggyilkolása és eltüntetése régóta büntetlenül maradt; felszólítja a koszovói hatóságokat, hogy dolgozzanak ezek haladéktalan megoldásán, mivel az újságírók elleni támadások, valamint a múltbeli gyilkosságok és eltüntetések valamennyi esetét hatékonyan ki kell vizsgálni, és az elkövetőket bíróság elé kell állítani;
38. sajnálatát fejezi ki a nőgyilkosságok, valamint a nemi alapú és a szexuális erőszak számos esete miatt, beleértve azokat, amelyek kiskorúak ellen irányulnak; felhívja a rendőrséget, a bíróságokat és a kormányt, hogy fokozzák a kapcsolati erőszak és a nemi alapú erőszak elleni küzdelemre irányuló erőfeszítéseiket, és javítsák a már meglévő védelmi és megelőző intézkedéseket, többek között a nemek közötti egyenlőség szempontját figyelembe vevő bűnüldöző tisztviselők és bírák számának növelésével, a női menedékhelyeknek nyújtott fenntartható állami támogatással és az áldozatoknak szóló jogi segítségnyújtással; sürgeti a kapcsolati és nemi alapú erőszak elleni nemzeti stratégia hatékony végrehajtását, és felszólítja a kormányt, hogy haladéktalanul fogadja el a kapcsolati erőszak, a nőkkel szembeni erőszak és a nemi alapú erőszak megelőzéséről és az azokkal szembeni védelemről szóló törvényt;
39. üdvözlí, hogy a kormány jóváhagyta a büntető törvénykönyv módosításáról és kiegészítéséről szóló törvénytervezetet, amely szigorúbb büntetéseket vezet be a

kapcsolati erőszakra, a szexuális zaklatásra és a nemi erőszakra, beleértve a szüzesség vizsgálatának kriminalizálását, amely az emberi jogok megsértésének minősül; ösztönzi a koszovói nemzetgyűlést a törvénytervezet gyors elfogadására, és kéri annak rövid időn belüli végrehajtását;

40. felhívja a koszovói kormányt és a közelmúltban létrehozott, a demokráciáért és az emberi jogokért felelős tanácsot, hogy fokozzák a nemi alapú megkülönböztetés elleni küzdelemre irányuló erőfeszítéseiket, és javítsák az emberi és közigazgatási kapacitásokat a nemek közötti egyenlőségről szóló törvény hatékonyabb végrehajtása érdekében; hangsúlyozza az oktatás fontosságát a nemi alapú megkülönböztetés elleni küzdelemben; hangsúlyozza, hogy az érdekelt feleknek kézzelfogható lépéseket kell tenniük a nemek közötti egyenlőség valamennyi szakpolitikában és intézkedésben való érvényesítése, a nemek közötti egyenlőség előmozdítása és fejlesztése, valamint az istambuli egyezmény követelményeinek végrehajtása érdekében;
41. elítéli az etnikai kisebbségekkel, az LMBTIQ+-személyekkel, a menekültekkel és a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyekkel szembeni hátrányos megkülönböztetés és gyűlöletbeszéd eseteit; sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy az LMBTIQ+-személyek jogi védelme nem érvényesül, és ismételten nagyobb erőfeszítéseket kér a kisebbségi csoportok egyenlő esélyeinek biztosítása érdekében;
42. tudomásul veszi, hogy Koszovó alkotmánya az egyik leginkább progresszív a kisebbségi jogok tekintetében; e tekintetben sajnálattal veszi tudomásul, hogy a koszovói nemzetgyűlésben 2023 januárjában nyilvántartásba vett, közel 500, önmagát történetileg bolgárnak valló ember által benyújtott petíciót az ország parlamentje még nem vizsgálta meg, és javasolja, hogy e csoportok jogait törvényben rögzítsék és a gyakorlatban is érvényesítsék; felhívja Koszovót, hogy fokozott erőfeszítéssel biztosítsa a kisebbségi csoportok esélyegyenlőségét, továbbá megfelelő képviselőket a politikai és a kulturális életben, a médiában és a közigazgatásban, valamint az igazságszolgáltatásban;
43. felhívja a koszovói kormányt, hogy vállaljon nagyobb elkötelezettséget a kulturális örökség védelme és előmozdítása mellett, és fogadja el a kulturális örökségről szóló törvényt és a vallásszabadságról szóló törvényt; ösztönzi a hatóságokat, hogy állítsák helyre kapcsolataikat a szerb ortodox egyházzal annak érdekében, hogy fenntartható megoldásokat találjanak az örökségi helyszínek védelmére és megőrzésére;
44. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a konfliktus során a lakóhelyüket elhagyni kényszerülő személyek visszatérésének számos akadálya továbbra is fennáll; hangsúlyozza, hogy a politikai akarat és a fenntartható finanszírozás elengedhetetlen a fenntartható visszatérés megfelelő feltételeinek megteremtéséhez, beleértve a biztonság javítását és a visszatérők szociális és gazdasági jogaihoz való teljes körű hozzáférést; elítéli a koszovói szerb hazatelepülők elleni gyakori támadásokat; felszólítja a koszovói kormányt annak biztosítására, hogy a lakóhelyüket elhagyni kényszerülő személyek számára biztosítsák a tulajdonhoz való jogot, a dokumentumokhoz való hozzáférést és az állampolgárságot, valamint a szerb nyelv használatát a közigazgatásban;
45. üdvözli a roma és askáli közösségek jogainak előmozdítására irányuló 2022–2026-os stratégia és annak a 2022–2024-es időszakra szóló cselekvési terve elfogadását;

ismételten felszólít a kisebbségi közösségek, köztük a romák, az askáliak, az egyiptomiak, a bosnyákok, a türkök és a gorániak nagyobb mértékű befogadására, valamint annak biztosítására, hogy egyenlő esélyekkel rendelkezzenek a társadalmi és a közéletben; hangsúlyozza a stratégia végrehajtásának fontosságát, beleértve megfelelő költségvetés biztosítását is;

46. ismételten felszólítja az illetékes hatóságokat, hogy folytassák az alkotmánnyal, az uniós vívmányokkal, az európai normákkal és a nemzetközi gyakorlatokkal összhangban álló polgári törvénykönyv kidolgozását, és biztosítsák annak további késedelem nélküli elfogadását; hangsúlyozza annak fontosságát, hogy Koszovóban biztosítsák minden ember jogait, és az azonos neműek közötti házasságot beépítsék a polgári törvénykönyvbe az alkotmányos jogok tiszteletben tartásának és az LMBTIQ+ közösség lehetőségeinek védelme érdekében;
47. kéri, hogy a kormány támogassa a 2023-as Pristina Pride-ot; sürgeti a kormányt annak biztosítására, hogy az LMBTIQ+-személyek a többi polgárral azonos bánásmódban részesüljenek, és teljes mértékben gyakorolhassák jogaikat;
48. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy Koszovóban a fogyatékossgal élő személyek továbbra is a leginkább hátrányosan megkülönböztettek közé tartoznak; hangsúlyozza annak fontosságát, hogy a fogyatékossgal élő személyek egyenlően férjenek hozzá az oktatáshoz, az egészségügyi szolgáltatásokhoz, a középületekhez és a közlekedéshez; felszólítja Koszovót, hogy szüntesse meg a jogszabályoknak és szakpolitikáknak a vonatkozó ENSZ-egyezményekkel és a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló uniós vívmányokkal való harmonizációja terén fennálló szakadékot;
49. üdvözli az alkotmány módosítási folyamatának kezdeményezését a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezmény beillesztése érdekében, valamint a fogyatékossgal élő személyek jogállásának, juttatásainak és szolgáltatásainak értékeléséről és elismeréséről szóló törvénytervezettel kapcsolatos fejleményeket; elismerését fejezi ki azért, hogy a kormány gazdaságélénkítési csomagjai révén növelte a fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatását;
50. aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a fogyatékossgal élő gyermekek nem férnek hozzá megfelelően az oktatási létesítményekhez és a szükséges segítséghez; ismételten felszólítja Koszovót, hogy jobban integrálja a fogyatékossgal élő gyermekeket az oktatási létesítményekbe, és növelje az e gyermekeknek nyújtott szociális és egészségügyi szolgáltatások javítását célzó támogatását;

Megbékélés és jószomszédi kapcsolatok

51. tudomásul veszi, hogy Koszovó számos regionális együttműködési kezdeményezésben vesz részt, többek között az Energiaközösségben, a Közlekedési közösségben, a délkelet-európai együttműködési folyamatban és a Regionális Együttműködési Tanácsban;
52. bátorítja a Koszovót, hogy fokozza a megbékélésre irányuló erőfeszítéseit és – többek között a múlt kezelésére vonatkozó átfogó nemzeti stratégia elfogadása révén – keressen megoldásokat a múltbeli vitákra, ugyanakkor hangsúlyozza a koszovói civil társadalmi

szervezetek kulcsfontosságú szerepét ezen a területen, és kiemeli az átmeneti igazságügyi stratégia előkészítéséhez nyújtott hozzájárulásukat; felszólít az eltűnt személyekkel kapcsolatos erőfeszítések fokozására és megoldások kidolgozására, valamint arra, hogy ezekkel a kérdésekkel a Belgrád és Pristina közötti párbeszéd keretében is foglalkozzanak; mély együttérzését fejezi ki az eltűnt személyek családjainak, és sürgeti a kormányt, hogy fordítson különös figyelmet az eltűnt személyek hozzátartozóinak folyamatos tájékoztatására és érzékenyebb módon történő kommunikációra;

53. elismerését fejezi ki amiatt, hogy a koszovói háború alatt elkövetett bűncselekményekkel foglalkozó új intézet munkáját szabályozó törvénytervezet első tervezete magában foglalja a 2000. december 31-ig terjedő időszakban elkövetett és a háborúhoz kapcsolódó bűncselekményeket is; felhívja a Parlamentet, hogy a javasolt ütemezéssel fogadja el a törvényt, és tegye kötelezővé e bűncselekmények dokumentálását; ösztönzi a kormányt, hogy szüntesse meg a háborúval kapcsolatos jogszabályok közötti következetlenségeket, és minden esetben biztosítsa ezen ütemterv alkalmazhatóságát; mély aggodalmát fejezi ki a koszovói háborús bűncselekmények kivizsgálása, büntetőeljárás alá vonása és tárgyalása terén jelenleg tapasztalható hiányosságok miatt; sürgeti Koszovót, hogy növelje a különleges ügyészség különleges egysége számára biztosított forrásokat, és növelje a háborús bűncselekményekkel foglalkozó ügyészek számát, ami szükséges lépés annak biztosításához, hogy a koszovói háború során elkövetett bűncselekmények elkövetőit bíróság elé állítsák, és hogy az áldozatok és családjaik megkapják a nekik kijáró lezárást és az igazságszolgáltatást;
54. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a szerb közösség Koszovó politikai, társadalmi és gazdasági struktúrájába való bevonására irányuló kezdeményezések továbbra is igen korlátozottak; ugyanakkor üdvözli, hogy a kormány fokozta a Koszovó szerb polgáraival folytatott párbeszédet az elmúlt évben; megismétli a belső párbeszéd javítására és a koszovói szerbek független civil társadalmi szervezeteinek – különösen északon történő – közvetlen bevonására irányuló felhívását, amelynek célja a bizalomépítés, a koszovói szerbek mindennapi életének segítése és sikeres integrálásuk; sürgeti a koszovói hatóságokat, hogy biztosítsák a hivatalos dokumentumok és törvények szerb nyelvű, jó minőségű fordítását;
55. felszólítja Koszovó kormányát és a koszovói szerbek képviselőit, hogy a kölcsönös bizalom növelése, a közösségek közötti megosztottság leküzdése és a közösségek közötti emberközi kapcsolatok előmozdítása érdekében még inkább kötelezzék el magukat a valódi párbeszéd mellett; felhívja Szerbiát és Koszovót, hogy tartsák tiszteletben a párbeszéddel kapcsolatos kötelezettségeiket, felhívja továbbá a koszovói szerbek képviselőit, térjenek vissza a koszovói intézményekhez, és ne fokozzák tovább a helyszíni feszültségeket; megerősíti, hogy a megbékélés és a koszovói szerb közösség bevonása elengedhetetlen az ország stabilitásának biztosításához és a Pristina-Belgrád kapcsolatok normalizálásához;
56. felhívja a koszovói kormányt, hogy a lehető legérzékenyebben és teljes mértékben tartsa tiszteletben a jogállamiságot, beleértve az északi szerb többségű földterületek közérdekű projektek céljából történő kisajátítását is, biztosítva a nyilvános konzultációra rendelkezésre álló időszakot, valamint lehetőséget biztosítva a polgárok számára, hogy a kisajátításról szóló bármely határozat jogerőre emelkedését megelőzően ellenezzék azt;

57. megismétli, hogy teljes mértékben támogatja az EU Belgrád–Pristina párbeszédért felelős különleges képviselőjét, Miroslav Lajčákot; felhívja Koszovót és Szerbiát, hogy jóhiszeműen és a kompromisszum szellemében vegyenek részt ebben a párbeszédben annak érdekében, hogy a nemzetközi joggal összhangban és további késedelem nélkül a kölcsönös elismerés alapján érjenek el átfogó, jogilag kötelező erejű megállapodást kapcsolataik normalizálásáról; felszólít valamennyi vonatkozó megállapodás mindkét oldal általi jóhiszemű és időben történő, teljes körű végrehajtására, beleértve a szerb többségű önkormányzatok társulásának/közösségének létrehozását is; úgy véli, hogy a végleges és átfogó rendezés fokozni fogja az együttműködést, a stabilitást és a jólétet a tágabb régióban;
58. felhívja mindkét felet, hogy vállaljanak vezető szerepet és legyenek készek meghozni azokat a szükséges döntéseket, amelyek a társadalmi közötti párbeszéd és megbékélés előrehaladásához vezetnek; hangsúlyozza, hogy a jelenlegi geopolitikai környezet még inkább szükségessé teszi a múlt örökségén való túllépést és érdemi tárgyalások folytatását;
59. ismételten megerősíti, hogy a Koszovó és Szerbia közötti kapcsolatok kölcsönös elismerésen alapuló normalizálása elengedhetetlen mindkét ország európai jövőjének biztosításához; felszólítja mindkét felet, hogy kerüljék a lázító retorikát, és fokozzák erőfeszítéseiket annak érdekében, hogy kölcsönösen elfogadható és tárgyalásos megoldásokat találjanak az uniós elvekkel és értékekkel összhangban;
60. tudomásul veszi, hogy mindkét oldal részéről a feszültségek enyhülésére utaló pozitív jelek mutatkoznak; üdvözli az EU javaslatának elfogadása felé tett pozitív lépéseket, amelyek jó alapot jelentenek a Szerbia és Koszovó közötti kapcsolatok normalizálásának előmozdításához; felhívja Szerbiát, hogy írja alá a szóban már elfogadott megállapodást, és felhívja mindkét felet annak végrehajtására; sürgeti mindkét felet e javaslat elfogadására, valamint arra, hogy tegyenek meg minden tőlük telhetőt annak érdekében, hogy végre fenntartható, hosszú távú megoldást érjenek el; ismételten felszólít arra, hogy valamennyi társadalmi réteg bevonása és a nők részvétele, a nyilvánosság felé tanúsított fokozott átláthatóság, valamint a civil társadalom érdemi bevonása révén javítsák a párbeszéd folyamatának minőségét;
61. hangsúlyozza, hogy sürgősen intenzívebbé kell tenni a Belgrád és Pristina közötti párbeszéd folyamatát, és felhívja az EU-t, hogy a jelenlegi patthelyzet leküzdése érdekében közvetítsen hatékonyabban a felek között; felhívja az uniós és az egyesült államokbeli szereplőket a koszovói hatóságok támogatására a szerb többségű önkormányzatok szövetségének/közösségének végrehajtása során, amelynek összhangban kell lennie Koszovó alkotmányával;
62. üdvözli a koszovói kormány szilárd elkötelezettségét az iránt, hogy konstruktívan hozzájáruljon a produktív párbeszédhez szükséges feltételek megteremtéséhez, amely a Szerbiával fennálló kapcsolatok normalizálásáról szóló átfogó megállapodás létrejöttéhez vezet; elítéli a szerbek által támogatott szereplők eszkaláció irányába mutató intézkedéseit, többek között a törvénytelen blokádot, az erőszakos támadásokat és a katonai fellépéssel való fenyegetést; sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy Szerbia újraindította a Koszovó elismerését visszavonó kampányt;

63. elismerését fejezi ki az Európai Unió koszovói jogállamiság-missziója (EULEX) munkájáért és a független jogállamisági intézmények, valamint a stabil és békés Koszovó kiépítésében és fenntartásában játszott szerepéért; emlékeztet arra, hogy a misszió fontos szerepet játszik a koszovói biztonsági erők folyamatos fejlesztésében tanácsadás, képzés és kapacitásépítés révén, amelynek célja a misszió hatékonyságának, fenntarthatóságának, többnemzetiségének és elszámoltathatóságának növelése, politikai befolyástól mentesen, valamint a nemzetközi emberi jogi normákkal és az európai bevált gyakorlatokkal teljes összhangban; határozottan sürgeti az érintett hatóságokat annak megfontolására, hogy az EULEX első biztonsági beavatkozóvá váljon Észak-Koszovóban, beleértve a rendfenntartást is, amennyiben a koszovói rendőri erők nem rendelkeznek a helyszínen északon tartózkodó személyzettel; üdvözli, hogy a közelmúltban további egységeket telepítettek az EULEX különleges rendőri egységének megerősítése érdekében, és felszólítja az EU-t és tagállamait, hogy növeljék tovább az EULEX helyszíni egységeinek számát, különösen északon; elismerését fejezi ki az EULEX rendszeresen közzétett nyomkövetési és értékelési jelentéseiért, amelyek biztosítják munkájuk átláthatóságát, és elősegítik a megalapozott nyilvános vitát az elszámoltathatóság javítására és az igazságszolgáltatás hatékonyabbá tételére irányuló konkrét jogorvoslati lehetőségekről;
64. elítél minden olyan fellépést, amely veszélyezteti a stabilitást és a megbékélési folyamatot, amilyenek például az észak-koszovói közelmúltbeli feszültségek; mély aggodalmát fejezi ki a Stojanović testvérek elfogadhatatlan meglövése miatt, amely az ortodox karácsonyestén történt Štrpcében; elítéli a városi választási bizottság irodái és az EULEX járőrszolgálata elleni Észak-Koszovóban történt támadásokat, valamint Rada Trajković koszovói szerb politikusnak a Merdare átkelőhelyen 2022 decemberében történt önkényes őrizetbe vételét; felszólít az összes ilyen incidens gyors, átlátható és alapos kivizsgálására és az elkövetők felelősségre vonására; üdvözli a koszovói elnök azon döntését, hogy a jelenlegi feszültségek közepette elhalasztja a négy északi település polgármestereinek és önkormányzati közgyűléseinek rendkívüli választását; emlékeztet arra, hogy Koszovóban mindenki közös felelősséggel tartozik a békéért és a jogállamiságért;
65. mély aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy az erőszak esetleges eszkalálódásának veszélye még mindig nem múlt el, és azt tovább súlyosbítja az intézményi és biztonsági vákuum; ezzel összefüggésben elítéli koszovói szerbek autóinak az északi településeken történt felgyújtását, a különleges erők bevetését és a barikádok létrehozását; felszólítja az összes felet, beleértve Koszovó és Szerbia kormányát, valamint a helyi közösségeket, hogy törekedjenek a fenntartható megoldásra, határozottan elutasítva Koszovó területi szuverenitásának, integritásának és biztonságának aláásására irányuló kísérleteket; megismétli, hogy a koszovói szerbeknek sürgősen vissza kell térniük az intézményekbe, ugyanakkor arra kell ösztönözni a kormányt, hogy jelentősen fokozza a visszailleszkedésükre irányuló erőfeszítéseiket; aggodalmát fejezi ki Szerbia következetes propagandája miatt, amely szerint a koszovói szerbek veszélyben vannak;
66. elítéli, hogy Oroszország a kulturális, etnikai és vallási megosztottság kihasználása, valamint a demokráciapárti erők destabilizálása révén megpróbál befolyást gyakorolni a Nyugat-Balkánra; aggodalmát fejezi ki a hibrid fenyegetések, többek között az orosz Wagner-csoport szerbiai jelenléte miatt; sürgeti a koszovói hatóságokat, hogy vizsgálják ki az orosz Wagner-csoport zsoldosainak Koszovó északi részén való állítólagos

jelenlétét; e tekintetben komoly aggodalmát fejezi ki az orosz Wagner-csoport graffitije miatt, amelyek a Kosovska Mitrovica és Zvecan északi régióinak közterületein jelentek meg;

67. felszólít valamennyi háborús archívum megnyitására és közzétételére; megismétli a volt Jugoszlávia levéltárainak megnyitására irányuló felhívását, amelyben külön kérte, hogy biztosítsanak hozzáférést a volt jugoszláv titkosszolgálat (UDBA) és a jugoszláv néphadsereg kémelhárítása (KOS) irataihoz, valamint hogy az iratokat kérés esetén juttassák vissza az érintett kormányokhoz;
68. üdvözli a berlini folyamat keretében a személyazonosító igazolványok használata melletti szabad mozgásról, a felsőfokú képezések elismeréséről, valamint az orvosok, fogorvosok és építészek szakmai képezésének elismeréséről a közelmúltban létrejött megállapodásokat; felszólít ezek gyors végrehajtására;
69. hangsúlyozza, hogy meg kell erősíteni a szinergiákat és újakat kell találni a régiót érintő uniós kezdeményezések, például az adriai- és jón-tengeri régióra vonatkozó uniós stratégia (EUSAIR), valamint az egyéb két- vagy többoldalú kezdeményezések, például az adriai- és jón-tengeri kezdeményezés (AII), a közép-európai kezdeményezés (CEI) és a berlini folyamat között;
70. megismétli, hogy támogatja a kezdeményezést, hogy létrehozzák a volt Jugoszláviában elkövetett háborús bűncselekményeket és az emberi jogok megsértésének más súlyos eseteit vizsgáló regionális tényfeltáró bizottságot (RECOM); kiemeli a Regionális Ifjúsági Együttműködési Iroda (RYCO) által végzett munka fontosságát, és üdvözli Koszovó aktív részvételét; megismétli, hogy el kell érni különösen az északi települések fiataljait, és integrálni kell őket az ország társadalmi-gazdasági struktúrájába;

Társadalmi-gazdasági reformok

71. üdvözli a kulturális és ifjúsági kezdeményezéseket, például a Mirëdita, Dobar Dan éves, határokon átnyúló művészeti fesztivált, amely előmozdítja a koszovói és szerbiai művészek és aktivisták közötti együttműködést; ösztönzi a koszovói és a szerb hatóságokat, többek között helyi szinten is, hogy továbbra is építsenek ezekre a pozitív kezdeményezésekre, és használják fel a kulturális örökséget a különböző közösségek összefogásának eszközeként; elismerését fejezi ki e tekintetben a Peja/Peć önkormányzata és polgármestere, valamint a Goraždevac közössége közötti együttműködés mint a koszovói szerbek és albánok közötti békés kapcsolatok inspiráló példája tekintetében;
72. üdvözli a civil társadalmi szervezetek folyamatos munkáját, amelyek összehozzák a fiatalokat, aktivistákat, fiatal politikai vezetőket, újságírókat és másokat, és amely előkészíti az utat a hosszú távú megbékéléshez és a két társadalom jobb kölcsönös megértéséhez; ösztönzi Koszovó és Szerbia kormányát is, hogy fektessenek be többet nyelvtanfolyamokba, a kulturális tartalmak lefordításába, ami közelebb hozná egymáshoz a szerb és az albán közösségeket;
73. megismétli, hogy strukturális reformokat kell végrehajtani a versenyképesség fokozása, valamint az inkluzív és fenntartható gazdasági növekedés biztosítása érdekében; üdvözli

az informális gazdaság kezelése terén elért eredményeket; továbbra is aggodalommal tölti el azonban, hogy a széles körben elterjedt informális gazdaság, a korrupció gyakori előfordulása és az általánosan gyenge jogállamiság továbbra is akadályozza a magánszektor; felszólít az újonnan elfogadott korrupcióellenes jogszabályok végrehajtására, és felszólítja Koszovót, hogy szorosabban igazodjon az egységes piacra vonatkozó uniós vívmányokhoz;

74. üdvözli, hogy a koszovói gazdaság 2022-ben ismét növekedett, és elismerését fejezi ki a gazdasági fejlődés szempontjából kritikus területeken, például a versenyképesség, az üzleti környezet, a kkv-k támogatása és a belső piac terén elért eredményekért, valamint az ellenőrzésről szóló törvény, a módosított versenyvédelmi törvény és a 2021–2025-ös fogyasztóvédelmi program reformjaiért; üdvözli Koszovó arra irányuló politikáját, hogy a leginkább érintett háztartások és vállalatok számára támogatást nyújtson a világinfláció és a magas energiaárak hatásainak tompítása érdekében;
75. aggodalmát fejezi ki a fiatalok, a nők és az etnikai kisebbségek alacsony munkaerőpiaci részvétele miatt; ösztönzi Koszovót, hogy kezelje prioritásként a strukturális munkaerőhiány csökkentését, és javítsa a koragyermekkorai nevelés és gondozás elérhetőségét és megfizethetőségét, valamint hogy kezelje a hiányosságokat a szülési és az apasági szülői szabadságra vonatkozó szakpolitikában;
76. üdvözli a kormány arra irányuló közelmúltbeli kezdeményezését, hogy ösztöndíjakat biztosítson kifejezetten a természettudományok, a technológia, a műszaki tudományok és a matematika területén tanulni kívánó nők számára; hangsúlyozza a fiatalok munkaerőpiacon való részvételének fontosságát a gazdasági fejlődés és az általános társadalmi kohézió szempontjából; hangsúlyozza Koszovó potenciálját a digitalizáció és az IKT-készségek terén, különösen a fiatal népesség körében;
77. sajnálja, hogy nem történt előrelépés az oktatás minőségének javítása terén; felhívja az érintett szereplőket, hogy a kisebbségi csoportokhoz tartozó személyeket vonják be a foglalkoztatási intézkedések kialakításába és végrehajtásába; felszólítja Koszovót, hogy biztosítson egyenlő és megkülönböztetésmentes állami oktatást a kisebbségi nyelveken; megismétli, hogy el kell érni a szerb többség településeinek fiataljait, és integrálni kell őket az ország társadalmi-gazdasági struktúrájába;
78. ismételten felhívja a Bizottságot, hogy dolgozzon ki egy regionális stratégiát a tartós ifjúsági munkanélküliség és a kivándorlás kezelésére, azáltal hogy megszünteti az oktatási rendszer által kínált és a munkaerőpiac által igényelt készségek közötti eltéréseket, javítja az oktatás minőségét, és megfelelő finanszírozást biztosít az aktív munkaerőpiaci intézkedések és a szakképzési rendszerek, valamint a megfelelő gyermekgondozási és iskola előtti nevelést végző létesítmények számára;
79. üdvözli a 2022–2026-os időszakra szóló oktatási stratégia elindítását, amely öt stratégiai célkitűzésének egyikeként most először használ digitális technológiát az oktatás szolgáltatásainak és minőségének javítására, és kéri annak hatékony végrehajtását;
80. felszólít az oktatási rendszerben használt valamennyi tankönyv átfogó felülvizsgálatára az etnikai kisebbségekkel, a szexuális kisebbségekkel és a nőkkel kapcsolatos félretájékoztatás, bántalmazó és diszkriminatív nyelvezet azonosítása és felszámolása érdekében, ami döntően hozzájárul egy befogadóbb és demokratikusabb társadalom

megteremtéséhez; ösztönzi a kormányzati hatóságokat, hogy folytassák a 2021 végén megkezdett kezdeményezést, amelynek célja e tankönyvek aktualizálása;

81. hangsúlyozza, hogy a digitális szakadék minimalizálása és az internethez való egyenlő hozzáférés biztosítása érdekében be kell ruházni a digitalizációba, többek között a legveszélyeztetettebb csoportok vonatkozásában is; megjegyzi, hogy Koszovó fiatal népessége és a digitalizáció lehetősége komoly potenciált jelent a koszovói gazdaság fejlődése szempontjából;
82. üdvözli a gazdaság digitalizálása és az internethez való hozzáférés javítása terén elért eredményeket, többek között különösen az e-Kosova online kormányzati platform által nyújtott minőségi szolgáltatások számának növekedése révén; hangsúlyozza, hogy megfelelő finanszírozás és szabályozás révén fenn kell tartani a kiberbiztonság magas szintjét;
83. tudomásul veszi a háborús veteránok nyugdíjával és a Nyugdíj-megtakarítási Alappal kapcsolatos költségvetési óvatosságot;
84. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a 2022–2023-as tanév egy hónapos késéssel indult egy tanársztrájk miatt; felhívja a kormányt, hogy javítsa a szociális párbeszéd és a kollektív tárgyalások feltételeit, és hangsúlyozza a konstruktív és inkluzív szociális párbeszéd fontosságát a gazdasági reziliencia megerősítésében és a társadalmi igazságosság előmozdításában;
85. hangsúlyozza a magas színvonalú egészségügyi szolgáltatások biztosításának fontosságát az emberi egészség javítása, valamint a hosszú távú társadalmi és gazdasági fejlődés érdekében; tudomásul veszi az egészségügyi végrehajtó bizottság létrehozását, amelynek célja az egészségügyi szolgáltatások minőségének javítása az országban; aggodalmát fejezi ki az egészségügyi miniszterek nagymértékű fluktuációja és annak a minisztérium hatékonyságára és az egészségügyi ágazat reformjára gyakorolt hatása miatt; sürgeti a kormányt, hogy biztosítson jobb hozzáférést az egészségügyi szolgáltatásokhoz, és gyorsítsa fel az egyetemes egészségügyi ellátási rendszer bevezetésére irányuló munkáját;
86. üdvözli a tiranai csúcstalálkozón az EU és a Nyugat-Balkán között 2023. október 1-jén létrejött megállapodást a barangolási költségek csökkentéséről, amelynek célja, hogy a későbbiekben teljes mértékben megszüntessék azokat; felhívja a hatóságokat, a magánszereplőket és az összes érdekelt felet, hogy az adatátvitel barangolási díjainak jelentős csökkentése érdekében törekedjenek az elfogadott célok elérésére;
87. sajnálja, hogy a fogyasztóvédelmi politika terén korlátozott előrehaladást sikerült elérni; felszólítja Koszovót, hogy folytassa fogyasztóvédelmi jogszabályainak összehangolását az uniós vívmányokkal, és fokozza a fogyasztói jogokkal kapcsolatos tudatosság növelésére irányuló erőfeszítéseit a fogyasztók pozíciójának erősítése és a hatóságokba vetett bizalmuk növelése, a verseny fokozása és a gazdasági fellendülés felgyorsítása érdekében;
88. sürgeti a koszovói kormányt, hogy fejlessze tovább a kedvező üzleti környezetet, és vonzza a közvetlen külföldi befektetéseket, különösen a fővároson kívül; üdvözli a kivételes exportteljesítményt; ugyanakkor tudomásul veszi az import növekedését, ami

hozzájárult a megközelítőleg változatlan áruforgalmi hiányhoz; sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy egyes mezőgazdasági termékekre egyoldalú exportkorlátozásokat vezettek be indoklás nélkül és megsértve a stabilizációs és társulási megállapodásban meghatározott eljárásokat; felhívja a kormányt, hogy szüntesse meg a fennmaradó indokolatlan korlátozó intézkedéseket; ösztönzi Koszovót, hogy hajtson végre átmenetet a mezőgazdasági ágazatban a helyi élelmiszer-termelés növelése és az alapvető élelmiszerek behozatalának csökkentése érdekében; felhívja a kormányt, hogy biztosítsa a mezőgazdaság átláthatóbb és átfogóbb finanszírozását, valamint az agrártermékeket exportáló külföldi piacokon való jelenlétének kialakításához nyújtott támogatást;

89. tudomásul veszi az IPA III első éves programját, amelynek értéke 63,96 millió EUR, és amely a jogállamiságra és az emberi jogokra, a jó kormányzásra, a társadalmi-gazdasági fejlődésre, az energiára és a környezetvédelemre irányuló intézkedéseket fog támogatni;

Energia, környezetvédelem, fenntartható fejlődés és konnektivitás

90. hangsúlyozza, hogy fel kell lépni az éghajlati és környezeti vészhelyzet kezelése érdekében, csökkentve a fosszilis tüzelőanyagoktól való függőséget, valamint fokozatosan ki kell vonni a szén, a Nyugat-Balkánra vonatkozó zöld menetrenddel összhangban, az üvegházhatást okozó gázok kibocsátásának csökkentése és az éghajlatváltozás hatásainak enyhítése érdekében; sürgeti a kormányt, hogy hajtson végre az éghajlatváltozási stratégiát és az ahhoz kapcsolódó cselekvési tervet, valamint dolgozza ki a Nyugat-Balkánra vonatkozó zöld menetrenddel való összehangolás ütemtervét, megjegyezve, hogy az e területeken elért haladás és az uniós normákhoz való igazodás mértéke továbbra is alacsony;
91. tudomásul veszi az éghajlatváltozásról szóló törvény véglegesítését, és elvárja annak 2023-ban történő jóváhagyását; kéri egy ambiciózus, hiteles és összetartó nemzeti energia- és éghajlat-politikai terv kidolgozását, valamint az éghajlatváltozással kapcsolatos stratégia felülvizsgálatát és annak az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra vonatkozó stratégiává alakítását;
92. üdvözlöi a Bizottság 1 milliárd EUR összegű uniós vissza nem térítendő támogatást tartalmazó energiatámogatási csomagját, amely segítséget nyújt a Nyugat-Balkánnak az energiaválság leküzdésében, beleértve a Koszovónak nyújtott 75 millió EUR összegű azonnali költségvetési támogatást is; hangsúlyozza annak rendkívüli fontosságát, hogy a sürgősségi alapokat az energiaválság hatásainak enyhítésére és Koszovó energiahatékony és megújuló energián alapuló gazdasággá válásának támogatására fordítsák; elismeri a koszovói hatóságok által az energiaválság kezelése érdekében tett erőfeszítéseket és az Unió energiatámogatási csomagjának felhasználására vonatkozó, időben kidolgozott cselekvési tervet; felhívja a koszovói hatóságokat, hogy a lehető legjobban használják ki ezt a támogatást egy reziliens és környezetbarát energiarendszer kiépítésére, a REpowerEU tervvel összhangban; hangsúlyozza a megbízható és tiszta energiaellátás biztosításának, az energiaforrások diverzifikálásának, valamint a megújuló energiaforrásokba és az energiahatékonyság javításába való beruházásnak a fontosságát; tudomásul veszi a Solar4Kosovo kiemelt beruházások fontosságát;
93. üdvözlöi a Koszovónak nyújtott uniós pénzügyi támogatást, többek között a nyugat-balkáni gazdaságélénkítési és beruházási terven keresztül rendelkezésre álló,

infrastruktúrával kapcsolatos kölcsönöket és támogatásokat, amelyek magukban foglalják a „békesztráda” Pristina és Merdare közötti szakaszának finanszírozását, valamint a vízellátásba és a szennyvízkezelésbe történő új beruházások előkészítését;

94. üdvözlí a Koszovói Köztársaság 2022–2031 közötti időszakra vonatkozó, a kormány által 2022 decemberében jóváhagyott energiastratégiájának célkitűzéseit; sajnálja, hogy Koszovó nem fogadta el a 2022–2030-as időszakra szóló, régen bejelentett energiastratégiát, és felszólít a stratégia, valamint a megújuló energiaforrásokról szóló jogszabály mielőbbi elfogadására és végrehajtására; kiemeli, hogy az energiastratégia tervezete korlátozott erőfeszítéseket tartalmaz a szén fokozatos kivezetésére vonatkozóan, és stratégia hiányosságaként megjegyzi, hogy az csak az energiaágazatra összpontosít; sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy nem történt előrelépés az észak-koszovói négy szerb többségű önkormányzat villamosenergia-ellátására vonatkozó 2013. és 2015. évi energiaügyi megállapodások végrehajtására irányuló ütemterv elfogadását követően, és sürgeti a kormányt, hogy törekedjen annak gyors végrehajtására, megszüntetve a tisztességtelen gyakorlatokat, valamint jogi és átlátható keretet biztosítva a régió villamosenergia-ellátásának;
95. ismételten aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy Koszovó energiájának túlnyomó többségét szénből állítják elő, és felszólít a nem megfelelő széntámogatások megszüntetésére, az energiatermelés decentralizálására és a megújuló energiaforrások felé való elmozdulásra; tudomásul veszi a villamosenergia-piacokkal kapcsolatos együttműködési keretmegállapodást és az Albániával kötött egyetértési megállapodást, amelyek hozzájárulnak a fenntartható piac megteremtéséhez a két országban;
96. felszólítja Koszovót, hogy tartsa tiszteletben az energiaközösségről szóló jogszabályokat, és hangolja össze jogszabályait a nagy tüzelőberendezésekről¹³ és az ipari kibocsátásokról¹⁴ szóló uniós irányelvekkel; megismétli arra irányuló felhívását, hogy Koszovó a harmadik energiaügyi csomaggal összhangban nyissa meg a kiskereskedelmi villamosenergia-piacát;
97. sürgeti a kormányt, hogy minimalizálja az energiatermelés biológiai sokféleségre gyakorolt hatását azáltal, hogy leállítja a vízenergia-fejlesztést a védett területeken, különösen a két nemzeti parkban; hangsúlyozza, hogy javítani kell a környezeti hatásvizsgálatokat, és fokozni kell a környezeti bűncselekmények büntetőeljárás alá vonását; javasolja, hogy Koszovó vegye figyelembe a vízhiányt, és ebben az összefüggésben értékelje a vízenergia hatását az ország energetikai fenntarthatósági politikáira;
98. sürgős fellépésre szólít fel a légszennyezés, valamint a talaj- és vízszennyezés kezelése, valamint a vízgazdálkodás érdekében; sürgeti Koszovót, hogy tartsa be a nemzeti kibocsátáscsökkentési tervében meghatározott kibocsátási határértékeket és erősítse a környezetvédelmi szempontok érvényesítését a különböző ágazati politikákban; üdvözlí

---

¹³ Az Európai Parlament és a Tanács 2001/80/EK irányelve (2001. október 23.) a nagy tüzelőberendezésekből származó egyes szennyező anyagok levegőbe történő kibocsátásának korlátozásáról. HL L 309., 2001.11.27, 1. o.

¹⁴ Az Európai Parlament és a Tanács 2010/75/EU irányelve (2010. november 24.) az ipari kibocsátásokról (a környezetszennyezés integrált megelőzése és csökkentése) HL L 334., 2010.12.17, 17. o.

a Koszovó által e tekintetben tett erőfeszítéseket, különösen a levegő szennyezés elleni védelméről szóló 08/L-025. sz. törvény elfogadása és végrehajtása révén;

99. sajnálatát fejezi ki a Koszovó növekvő hulladékgazdálkodási problémáira adott nem megfelelő és halogató válasz miatt, és azonnali fellépésre szólít fel e tekintetben, különösen a hulladékgazdálkodási jogszabályok és azok körforgásos gazdasággal összhangban történő végrehajtásának javítása érdekében, többek között a kiterjesztett gyártói felelősségi rendszer létrehozása révén;

o

o o

100. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást az Európai Tanács elnökének, a Bizottságnak, a Bizottság alelnökének/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének, a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek, valamint Koszovó elnökének, kormányának és nemzetgyűlésének.

INFORMÁCIÓ AZ ILLETÉKES BIZOTTSÁG ÁLTALI ELFOGADÁSRÓL

Az elfogadás dátuma	26.4.2023
A zárószavazás eredménye	+: 44 -: 8 0: 3
A zárószavazáson jelen lévő tagok	Alexander Alexandrov Yordanov, Petras Auštrevičius, Traian Băsescu, Anna Bonfrisco, Reinhard Bütikofer, Fabio Massimo Castaldo, Susanna Ceccardi, Włodzimierz Cimoszewicz, Anna Fotyga, Michael Gahler, Giorgos Georgiou, Sunčana Glavak, Klemen Grošelj, Bernard Guetta, Balázs Hidvéghi, Dietmar Köster, Stelios Kouloglou, Ilhan Kyuchyuk, Leopoldo López Gil, Lukas Mandl, Pedro Marques, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Sven Mikser, Tonino Picula, Giuliano Pisapia, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor, Isabel Santos, Jacek Saryusz-Wolski, Andreas Schieder, Jordi Solé, Dominik Tarczyński, Harald Vilimsky, Viola von Cramon-Taubadel, Thomas Waitz, Witold Jan Waszczykowski, Charlie Weimers, Bernhard Zimniok, Željana Zovko
A zárószavazáson jelen lévő póttagok	Attila Ara-Kovács, Vladimír Bilčík, Mercedes Bresso, Andrey Kovatchev, Georgios Kyrtsos, Hannah Neumann, Mick Wallace, Milan Zver
A zárószavazáson jelen lévő póttagok (209. cikk, (7) bekezdés)	Asim Ademov, Pablo Arias Echeverría, Franc Bogovič, Matthias Ecke, Mircea-Gheorghe Hava, Aušra Maldeikienė, Dace Melbārde

AZ ILLETÉKES BIZOTTSÁG NÉV SZERINTI ZÁRÓSZAVAZÁSA

44	+
ECR	Anna Fotyga, Jacek Saryusz-Wolski, Dominik Tarczyński, Witold Jan Waszczykowski
ID	Anna Bonfrisco, Susanna Ceccardi
NI	Fabio Massimo Castaldo, Balázs Hidvéghi
PPE	Asim Ademov, Alexander Alexandrov Yordanov, Vladimír Bilčík, Franc Bogovič, Michael Gahler, Sunčana Glavak, Mircea-Gheorghe Hava, Andrey Kovatchev, David McAllister, Aušra Maldeikienė, Lukas Mandl, Dace Melbārde, Željana Zovko, Milan Zver
Renew	Petras Auštrevičius, Klemen Grošelj, Bernard Guetta, Georgios Kyrtos, Ilhan Kyuchyuk
S&D	Attila Ara-Kovács, Mercedes Bresso, Włodzimierz Cimoszewicz, Matthias Ecke, Dietmar Köster, Pedro Marques, Sven Mikser, Tonino Picula, Giuliano Pisapia, Thijs Reuten, Isabel Santos, Andreas Schieder
Verts/ALE	Reinhard Bütikofer, Hannah Neumann, Jordi Solé, Viola von Cramon-Taubadel, Thomas Waitz

8	-
ECR	Charlie Weimers
ID	Harald Vilimsky, Bernhard Zimniok
PPE	Pablo Arias Echeverría, Traian Băsescu, Leopoldo López Gil
The Left	Giorgos Georgiou, Mick Wallace

3	0
PPE	Vangelis Meimarakis
S&D	Nacho Sánchez Amor
The Left	Stelios Kouloglou

Jelmagyarázat:

+ : mellette

- : ellene

0 : tartózkodás